

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci rozhodl samosoudkyní Mgr. Karolínou Tylovou, LL.M. ve věci

žalobkyně: X, narozená dne X
zastoupena matkou P. K.
obě bytem X

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 1292/25, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 22. 11. 2023, č. j. X

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobkyně domáhá přezkumu shora označeného rozhodnutí žalované, kterým byly zamítnuty její námitky a potvrzeno rozhodnutí žalované ze dne 12. 9. 2023, č. j. X, jímž byla zamítnuta žádost žalobkyně o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu pro nesplnění podmínek § 39 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění
2. Žalobkyně v žalobě namítala, že posudkový lékař, který posuzoval její zdravotní stav v námitkovém řízení, si nemohl udělat odpovídající představu o jejím zdravotním postižení, neboť ji sám nevyšetřil. Z lékařské zprávy Mgr. K., klinické psycholožky, ze dne 4. 7. 2023

navíc

vyplývá, že se v případě žalobkyně jedná o středně těžkou mentální retardaci, a měla by proto být uznána invalidní ve třetím stupni. Pokud posudkový lékař uvádí, že se jedná pouze o lehkou mentální retardaci s elektivním mutismem, neodpovídá tento závěr zprávě od klinické psychologičky. Posudkový lékař nezhodnotil celkovou výkonnost a schopnost žalobkyně vykonávat denní aktivity s ohledem na obsah kapitoly V položky 8 přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míra poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity). Z lékařské dokumentace vyplývá, že žalobkyně trpí postižením uvedeným v položce 8c, tj. mentálním postižením středně těžkého stupně. Denní aktivity jsou omezeny, vykonávat pracovní činnost lze pouze pod neustálým dohledem a musí jít pouze o jednoduché činnosti. Žalobkyně není schopná se bez pomoci o sebe postarat. Neumí reagovat na náhlé změny, potřebuje mít ve všem řád, ze kterého nechce ustoupit. Má také problém mluvit s dospělými osobami, což je diagnostikováno již od dětství jako elektivní mutismus. Stav žalobkyně je dlouhodobý, bez výhledu na zlepšení. Žalobkyně uzavřela, že napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu, a proto navrhla jeho zrušení a vrácení věci žalované k dalšímu řízení.

3. V písemném vyjádření k žalobě žalovaná konstatovala, že v otázce posouzení nároku na dávku důchodového pojištění podmíněného dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem je vázána posudkem lékaře okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“) a v rámci námitkového řízení svého lékaře, neboť se jedná o otázku odbornou, vyžadující znalosti medicínské a znalosti v oboru posudkového lékařství. Napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě posudku ze dne 14. 11. 2023, v něm posudkový lékař žalované dospěl k závěru, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole V položce 8b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 35 %. Dle žalované posudek vypracovaný v námitkovém řízení splňuje požadavek úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti, vypořádává se se všemi rozhodujícími skutečnostmi a jednoznačně vymezuje rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně. S ohledem na námitky žalobkyně žalovaná navrhla doplnit dokazování posudkem posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „PK MPSV“).
4. Z předloženého správního spisu soud zjistil, že na základě posudku lékaře OSSZ byl žalobkyni rozhodnutím ze dne 23. 9. 2020 přiznán invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně. Lékař OSSZ dospěl k závěru, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole V položce 8b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 35 %.
5. Dne 24. 7. 2023 požádala žalobkyně o změnu výše invalidního důchodu poskytovaného pro invaliditu prvního stupně z důvodu zhoršení zdravotního stavu. Při zjišťovací lékařské prohlídce dne 8. 9. 2023 lékařka OSSZ dospěla k závěru, že žalobkyně je nadále invalidní pro invaliditu prvního stupně a je schopna vykonávat výdělečnou činnost jen s podstatně menšími nároky na tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti. Míru poklesu pracovní schopnosti hodnotila shodně s předchozím posudkem podle kapitoly V položky 8b přílohy k vyhlášce o

posuzování invalidity 35 %. Žalovaná následně dne 12. 9. 2023 vydala rozhodnutí, kterým rozhodla, že žádost žalobkyně o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu zamítá.

6. V řízení o námitkách posoudila zdravotní stav žalobkyně dne 14. 11. 2023 posudková lékařka žalované. Posudková lékařka vyšla ze zdravotnické dokumentace ošetřujícího lékaře MUDr. K. ze dne 27. 7. 2023, zprávy z laboratoře ze dne 16. 9. 2022, zpráv z psychologické ambulance Mgr. K. ze dne 4. 7. 2023 a 31. 8. 2023, dokumentace OSSZ a profesního dotazníku ze dne 27. 7. 2023. Dle posudkové lékařky žalované se u žalobkyně jedná o lehkou mentální retardaci s elektivním mutismem. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole V položce 8b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 35 %. Mentální retardace je zdravotní postižení vrozené a dle doložené dokumentace se stav žalobkyně v dlouhodobém horizontu nemění. Dne 2. 3. 2018 byl vyhotoven psychiatrem znalecký posudek se závěrem, že úroveň intelektu žalobkyně se pohybuje v pásmu lehké mentální retardace. Dále byl zjištěn elektivní mutismus, který komplikuje komunikaci a vyřizování si svých záležitostí. Psycholožka dne 4. 7. 2023 doporučila plný invalidní důchod a uvedla, že aktuální intelektové schopnosti žalobkyně se pohybují na hranici středně těžké mentální retardace, osobnost je X, X, nízká X, X, X až X schopnost adaptability. Dne 31. 8. 2023 své vyšetření doplnila: CIQ 52, VIQ 53, NIQ 58. Lékařka posudkové služby žalované dospěla k závěru, že posudkový závěr OSSZ lze potvrdit, žalobkyně je schopná vykonávat výdělečnou činnost s podstatně menšími nároky na duševní schopnosti v menším rozsahu a intenzitě. Má zachovanou pracovní schopnost k jednoduchým psychicky nenáročným činnostem bez zvýšené osobní zodpovědnosti a s vyloučením práce s rizikem úrazu. Schopnost využít dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti jsou zachovány, stejně jako schopnost rekvalifikace.
7. Ze závěru tohoto lékařského posudku žalovaná vyšla při vydání žalobou napadeného rozhodnutí, kterým námitky žalobkyně podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, zamítla a rozhodnutí vydané v prvním stupni potvrdila. Žalovaná zdůraznila, že zdravotní postižení není u žalobkyně takového stupně a rozsahu, aby odůvodňovalo stanovení vyšší míry poklesu pracovní schopnosti. Míra poklesu pracovní schopnosti byla stanovena dle dostatečně vypovídající a aktuální zdravotnické dokumentace. Pokud jde o zprávu z psychologické ambulance Mgr. K. ze dne 4. 7. 2023, byla součástí zdravotnické dokumentace již při posouzení na OSSZ. Odborný lékař však není kompetentní hodnotit, zda konkrétní osoba splňuje kritéria pro uznání invalidity, či nikoliv. Tuto kompetenci mají pouze lékaři lékařské posudkové služby, kteří jsou specialisty v oboru posudkového lékařství, což je specializovaný medicínský obor vyžadující znalost klinické medicíny a práva sociálního zabezpečení. Posudkový lékař je odborníkem ve svém oboru, stejně tak jako ostatní lékaři ve svých specializacích. Zdravotní stav osob se zdravotním postižením pro účely pojistných i nepojistných dávek posuzuje posudkový lékař ve smyslu podmínek stanovených zákonem, prováděcími předpisy a metodickými pokyny, které upravují posuzování zdravotního stavu pro potřeby resortu práce a sociálních věcí. Těmito kritérii se posudkový lékař musí bezpodmínečně řídit, nemůže je měnit.
8. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí a řízení, které jeho vydání předcházelo v řízení dle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), v rozsahu a z hlediska námitek žalobkyně, které se týkaly nesprávného posouzení zdravotního stavu a určení procentní míry poklesu její

pracovní schopnosti, přitom byl soud vázán skutkovým i právním stavem v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1, odst. 2 s. ř. s.). Po provedeném řízení dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná.

9. Předmětem soudního přezkumu bylo rozhodnutí žalované o nároku žalobkyně na invalidní důchod. Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejmeně o 35 %. Podle § 39 odst. 2 citovaného zákona, jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla a) nejmeně o 35 % avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně, b) nejmeně o 50 % avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, c) nejmeně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně. Způsob posouzení pracovní schopnosti obsahuje § 39 odst. 3 až 8 zákona o důchodovém pojištění a prováděcí vyhláška o posuzování invalidity.
10. Protože se námitky žalobkyně soustředily do posouzení jejího zdravotního stavu, doplnil soud posouzení zdravotního stavu posudkem PK MPSV, pracoviště Ústí nad Labem, v souladu s § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, dle kterého PK MPSV posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového zabezpečení.
11. Ve věci proběhlo dne 18. 7. 2024 ústní jednání, při němž soud provedl důkaz posudkem PK MPSV ze dne 20. 5. 2024. PK MPSV v posudku konstatovala, že k datu vydání napadeného rozhodnutí došlo u žalobkyně v souvislosti s dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem k poklesu její pracovní schopnosti o 35 %. Jako dominující příčinu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti PK MPSV označila zdravotní postižení uvedené v kapitole V položce 8b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity a ze stanoveného procentního rozmezí míry poklesu pracovní schopnosti 30 až 45 % stanovila střední hranici rozmezí 35 %, a to vzhledem k mírné formě elektivního mutismu. K navýšení pro další postižení zdravotního stavu podle § 3 odst. 1 a 2 vyhlášky o posuzování invalidity PK MPSV nenašla objektivní důvod. Žalobkyně není pro zhoršení zdravotního stavu somatického ani duševního v dočasné pracovní neschopnosti, je nadále schopná pracovat u dvou zaměstnavatelů jako uklízečka. Při jednání PK MPSV žalobkyně uvedla, že jí úklidové práce baví, zaměstnavatel je s její prací spokojen, není problémová, což potvrdila i matka žalobkyně. PK MPSV uzavřela, že z funkčního hlediska byla naplněna kritéria pro invaliditu prvního stupně. Žalobkyně vykonává úklidové práce ve dvou brigádách, které zvládá s ochotou a bez problémů. Ve volném čase se věnuje ručním pracím, komunikuje mobilem, chodí na procházky se psem a je schopna být sama doma v době nepřítomnosti matky. Vlastní platební kartu nastavenou na výběr konkrétní částky, nakupuje dle dohody s matkou, dohodu vždy dodrží. Během vyšetření působila spokojeným a klidným dojmem, odpovídala jednoduše, přiléhavě. V případě citlivých dotazů byla znát emoční labilita. Podstatné zhoršení zdravotního stavu žalobkyně z psychiatrického hlediska nebylo prokázáno. PK MPSV odkázala na doplnění psychologického vyšetření provedené Mgr. K. dne 31. 8. 2023, z něhož vyplynuly následující hodnoty: celkový intelekt 52, složka verbální 53, složka názorová 58. Dle PK MPSV jsou tyto hodnoty stále v kategorii lehké mentální retardace. Ke stejnému závěru došla ve znaleckém posudku z oboru psychiatrie i MUDr. V. dne 2. 3. 2018. Dle dokumentace tedy žalobkyně trpí duševní poruchou ve formě lehké mentální retardace a elektivním mutismem. Jedná se o duševní poruchu trvalou, léčbou neovlivnitelnou.
12. Provedený důkaz posudkem PK MPSV byl soudem zhodnocen podle § 77 odst. 2 s. ř. s. Při hodnocení posudku PK MPSV soud zjišťuje, zda byla během posudkového řízení dodržena příslušná zákonná ustanovení upravující činnost PK MPSV a náležitosti posudku, posudek hodnotí z hlediska jeho úplnosti, objektivnosti a přesvědčivosti. Pokud soud neshledá žádné

skutečnosti posudkový závěr zpochybňující, respektuje jeho závěr o hodnotě míry poklesu pracovní schopnosti, neboť sám nedisponuje pravomocí hodnotit zdravotní stav posuzované

13. V souzeném případě PK MPSV vypracovala posudek v řádném složení, žalobkyně byla k jednání PK MPSV přizvána a při jednání vyšetřena lékařkou z oboru psychiatrie. Přítomnost odborné lékařky z uvedeného oboru byla zvolena s ohledem na to, jaká rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byla určena při předchozím posouzení posudkovými službami OSSZ a žalované. Soud ověřil, že PK MPSV měla pro posouzení zdravotního stavu dostatek podkladů. Vycházela ze zdravotní dokumentace praktického lékaře MUDr. K., spisové dokumentace OSSZ a spisové dokumentace námitkového řízení. V posudku PK MPSV je uvedeno, že zjištěné postižení zakládá dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav a v jakém rozsahu v jeho důsledku poklesla pracovní schopnost žalobkyně, a to v souladu s vyhláškou o posuzování invalidity. PK MPSV zdůvodnila, proč zdravotní postižení podřadila pod příslušnou položku vyhlášky a vysvětlila, že vzhledem k mírné formě elektivního mutismu stanovila míru poklesu pracovní schopnosti na 35 %. Krajský soud opakuje, že posouzení podřaditelnosti zdravotního stavu pod korespondující ustanovení vyhlášky, tzn. zhodnocení zdravotního stavu, určení rozhodujícího zdravotního postižení a přepočtení procentní míry pracovní schopnosti sám neprovádí, protože jde právě o ten typ odborné úvahy, již soud, který nedisponuje potřebnými medicínskými znalostmi z oboru posudkového lékařství, nečiní sám, ale vychází z důkazu posudkem příslušné posudkové komise. Žádná z lékařských zpráv nevyvrací, že by byla rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu určena nesprávně. Mgr. K. ve zprávě ze dne 4. 7. 2023 sice uvádí, že se mentální schopnosti žalobkyně pohybují na hranici středně těžké mentální retardace, z doplňujícího psychologického vyšetření ze dne 31. 8. 2023 však jednoznačně vyplývá, že se mentální defekt žalobkyně stále pohybuje v pásmu lehké mentální retardace. K námitce, že Mgr. K. doporučila přiznání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, soud odkazuje na napadené rozhodnutí, v němž žalovaná vysvětlila, že odborný lékař není kompetentní hodnotit, zda konkrétní osoba splňuje kritéria pro uznání invalidity, či nikoliv. Tuto kompetenci mají pouze lékaři lékařské posudkové služby.
14. Dle krajského soudu je odůvodnění posudku PK MPSV postačující. PK MPSV přesvědčivě určila rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně, a to ve shodě s předchozími posudky lékařky OSSZ i posudkové služby žalované. Jedná se o zdravotní postižení podřaditelné pod kapitolu V, položku 8b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti byla dle výše uvedeného zařazení stanovena na 35 %. S ohledem na to, že soud nenalezl důvody vyvracející závěr o hodnotě poklesu pracovní schopnosti žalobkyně, má za to, že uvedeným posudkem bylo prokázáno, že žalobkyně v době vydání napadeného rozhodnutí nebyla invalidní ve smyslu § 39 odst. 2 písm. b) či c) zákona o důchodovém pojištění. Soud nijak nezpochybňuje skutečnost, že žalobkyně trpí onemocněním, se kterým jsou spojena velká omezení a obtíže v jejím každodenním životě. Tento závěr soudu vyplývá z posudku PK MPSV i ostatních posuzujících lékařů, neboť všichni se, jak bylo již uvedeno výše, shodli na tom, že se v případě žalobkyně jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav. Tento dlouhodobě nepříznivý stav však nebyl při objektivním posouzení takové povahy, aby v tuto chvíli, a především za daných zákonných podmínek zvrátil závěr o tom, že žalobkyně nesplňuje zákonné podmínky pro invaliditu druhého či třetího stupně, nýbrž jen prvního stupně.
15. Z uvedených důvodů nebyla žaloba soudem shledána důvodnou, soud proto žalobu zamítl postupem podle § 78 odst. 7 s. ř. s.

16. O nákladech řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 věta první s. ř. s., neboť neúspěšné žalobkyni náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovaná na ni nemá podle § 60 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 118d odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, nárok.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Liberec 18. července 2024

Mgr. Karolína Tylová, LL.M.
samosoudce